

**Informācija par sabiedriskā transporta pakalpojumu nozari raksturojošiem
rādītājiem un pārskaitītajām valsts budžeta dotācijām
2017.gadā ¹**

1. RAKSTUROJOŠIE RĀDĪTĀJI

PASAŽIERI

Kopā 2017.gadā sabiedriskajā transportā tika veikti 242,546 miljoni braucienu, kas ir par 3,95% vairāk nekā iepriekšējā gadā. No kopējā pārvadāto pasažieru skaita 80% tika pārvadāti republikas pilsētas maršrutos, 7,5% – reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos, 4,4% – reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos un 7% – pārvadājumos pa dzelzceļu.

Tabula Nr.1

Pārvadāto pasažieru braucienu skaits 2017.gadā, milj.

	Par maksu pārvadāto pasažieru braucienu skaits	Ar valsts noteiktiem braukšanas maksas atvieglojumiem	Ar pašvaldību noteiktiem braukšanas maksas atvieglojumiem	Kopā	Salīdzinot ar 2016.gadu
Republikas pilsētas nozīmes maršruti	63 859 176	11 152 505	120 994 596	196 006 277	5,18%
Reģionālie vietējās nozīmes maršruti (autobusi)	15 731 530	2 722 217	-	18 453 747	-1,95%
Reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti (autobusi)	8 807 801	1 939 832	-	10 747 633	-2,89%
Reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti (dzelzceļš)	16 176 634	1 161 942	-	17 338 576	1,43%
Kopā	104 575 141	16 976 496	120 994 596	242 546 233	3,95%

Kopumā 2017.gadā ir vērojama kopējā pārvadāto pasažieru skaita palielinājuma tendence par vidēji 3,95% (skat. Attēls Nr.1). No 2014.gada līdz 2016.gadam reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos pasažieru skaita izmaiņās ir novērojama vienmērīga samazinājuma tendence – vidēji 6% gadā. Bet 2017.gadā pārvadāto pasažieru skaita samazinājums ir vērojams mazāks nekā iepriekšējos periodos – 1,95%. Reģionālajos starppilsētu pārvadājumos ar autobusiem pēdējos četros gados pasažieru skaita izmaiņās ir vērojams vienmērīgs samazinājums – vidēji 3% gadā. Reģionālajos starppilsētu pārvadājumos pa dzelzceļu līdz 2016.gadam pārvadāto pasažieru skaits ir samazinājies vidēji par 7%, bet, sākot ar 2016.gadu, ir vērojams pārvadāto pasažieru skaita pieaugums vidēji gadā par 1%. Pārvadāto pasažieru skaita pieaugums skaidrojams ar AS “Pasažieru vilciens” biļešu cenu politikas maiņu, ieviešot zonu tarifa principu un lojalitātes programmas.

¹ Informācija apkopota par sabiedrisko transportu, kas saņem valsts vai pašvaldību finansējumu

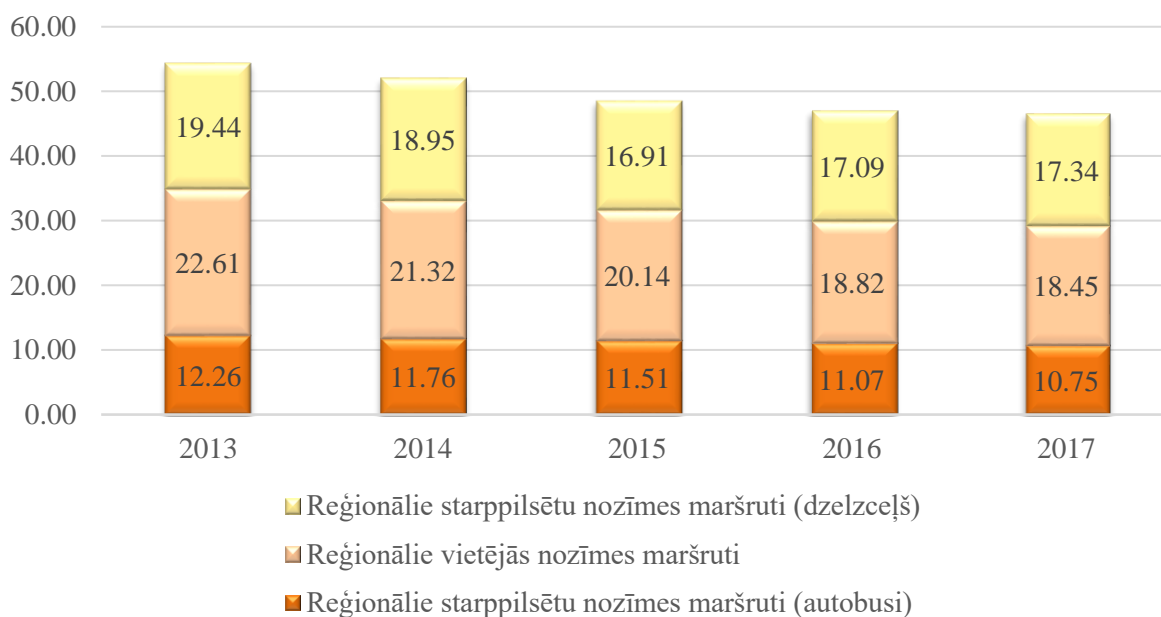
Pasažieru skaita samazinājuma iemesli ir skaidrojami ar kopējām iedzīvotāju skaita izmaiņām, urbanizācijas procesu un labklājības līmeņa paaugstināšanos, kad pārvietošanās tiek nodrošināta ar citiem transporta veidiem (pārsvārā vieglais transports). Pasažieru skaita samazinājumu ietekmē arī biļešu cenu izmaiņas gan republikas pilsētās, gan reģionālajos pārvadājumos, sniegtā transporta pakalpojuma ātrums, lai nokļūtu galamērķī, kā arī atsevišķos republikas virzienos vēl joprojām tiek īstenota “nelegālo” pārvadātāju darbība.

2017.gada vidū saskaņā ar grozījumiem normatīvajos aktos tika paplašināts to personu loks, kas var izmantot sabiedrisko transportlīdzekli ar atvieglojumiem. Līdz ar to no 2017.gada 1.jūlija daudz bērnu ģimenes locekļi, kas izmanto valsts īstenoto atbalsta programmu “Latvijas Goda ģimenes apliecība “3+ Ģimenes karte””, sabiedrisko transportu reģionālajos pārvadājumos (gan ar autobusiem, gan ar vilcienu) var izmantot ar 25% atlaidi no biļetes cenas.

Reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem pozitīvu ietekmi uz pasažieru apgrozību sniegušas 2017.gadā piedāvātās lojalitātes programmas, t.i., abonementu biļešu ieviešana. 2017.gadā VSIA “Autotransporta direkcija” ir saskaņojusi abonementa biļešu ieviešanu vairākiem pārvadātājiem: SIA “Daugavpils autobusu parks”, AS “CATA”, SIA “Tukuma auto”, PSIA “Ventspils reiss”, AS “Talsu autotransports” un SIA “Jēkabpils autobusu parks”.

Attēls Nr.1

Kopējās pasažieru skaita izmaiņas, milj.

Lielāku ietekmi uz sabiedriskā transporta pārvadātāju finanšu rezultātiem atstāj par maksu pārvadāto pasažieru skaita samazinājums, kas 2017.gadā reģionālajos pārvadājumos, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir 1,5%, t.sk. reģionālajos vietējās nozīmes pārvadājumos samazinājums par 2,22%, reģionālajos starppilsētu pārvadājumos ar autobusiem – par 3,37%, savukārt pārvadājumos pa dzelzceļu par maksu pārvadāto pasažieru skaits ir palielinājies par 1,11%. Republikas pilsētu pārvadājumos ir vērojams būtisks par maksu pārvadāto pasažieru skaita samazinājums – par 5,06%, kas skaidrojams ar to, ka vairākas pilsētu pašvaldības ir palielinājušas pasažieru kategoriju skaitu, kuriem ir piemērojami pašvaldības noteiktie braukšanas maksas atvieglojumi, kā rezultātā pārvadāto pasažieru skaits, kuri saņem pašvaldību noteiktus braukšanas maksas atvieglojumus, ir palielinājies par 12%.

IEŅĒMUMI, IZDEVUMI

Kopumā sabiedriskā transporta pārvadātāju faktiskie zaudējumi 2017.gadā ir 180,520 miljoni EUR, kas ir par 10,18% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Zaudējumu pieaugums ir skaidrojams ar ieņēmumu samazinājumu, ņemot vērā par maksu pārvadāto pasažieru skaita kritumu, kā arī visos pārvadājumu veidos ir palielinājies izdevumu apjoms. (skat. Tabula Nr.2 un Nr.3)

Tabula Nr.2

Sabiedriskā transporta nozari raksturojošie rādītāji 2017.gada 12 mēnešos

Pārvadājumu veids	Kopējie ieņēmumi (EUR)	Izdevumi (EUR)	Faktiskie zaudējumi (EUR)	Nobraukums (km un vagonkm)	Pasažierkilometri, t.sk. bez maksas pārvadātajiem pasažieriem
Republikas pilsētas nozīmes maršruti*	56 737 915	186 929 987	-130 192 073	59 924 053	x
Reģionālie vietējās nozīmes maršruti (autobusi)	13 971 963	34 455 013	-20 483 050	37 285 150	321 033 489
Reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti (autobusi)	22 392 731	41 558 182	-19 165 451	42 242 841	710 933 257
Reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti (dzelzceļš)**	19 197 133	29 876 585	-10 679 453	25 352 561	544 787 035
Pavisam kopā sabiedriskā transporta pakalpojumi	112 299 741	292 819 767	-180 520 027	164 804 605	1 576 753 781

*Nobraukums pilsētas maršrutos bez sliežu transporta

**Finanšu dati norādīti bez maksas par infrastruktūras lietošanu

Tabula Nr. 3

2017.gada 12 mēnešu rādītāju salīdzinājums ar 2016.gada 12 mēnešu rādītājiem (izmaiņas %)

Pārvadājumu veids	Kopējie ieņēmumi	Izdevumi	Faktiskie zaudējumi	Nobraukums	Pasažierkilometri
Republikas pilsētas nozīmes maršruti	-5,63%	4,99%	10,40%	1,17%	x
Reģionālie vietējās nozīmes maršruti (autobusi)	0,56%	5,97%	10,01%	-0,08%	0,14%
Reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti (autobusi)	-2,15%	2,53%	8,61%	-0,14%	-2,11%
Reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti (dzelzceļš)*	1,09%	4,29%	10,58%	1,57%	0,03%
Kopā sabiedriskā transporta pakalpojumi	-3,10%	4,68%	10,18%	0,61%	-0,92%

*Finanšu dati norādīti bez maksas par infrastruktūras lietošanu

Republikas pilsētas pārvadājumos kopējo ieņēmumu samazinājums par 5,63% un izdevumu palielinājums par 4,99% sekmēja faktisko zaudējumu pieaugumu par 10,40% (skat. Tabula Nr.3).

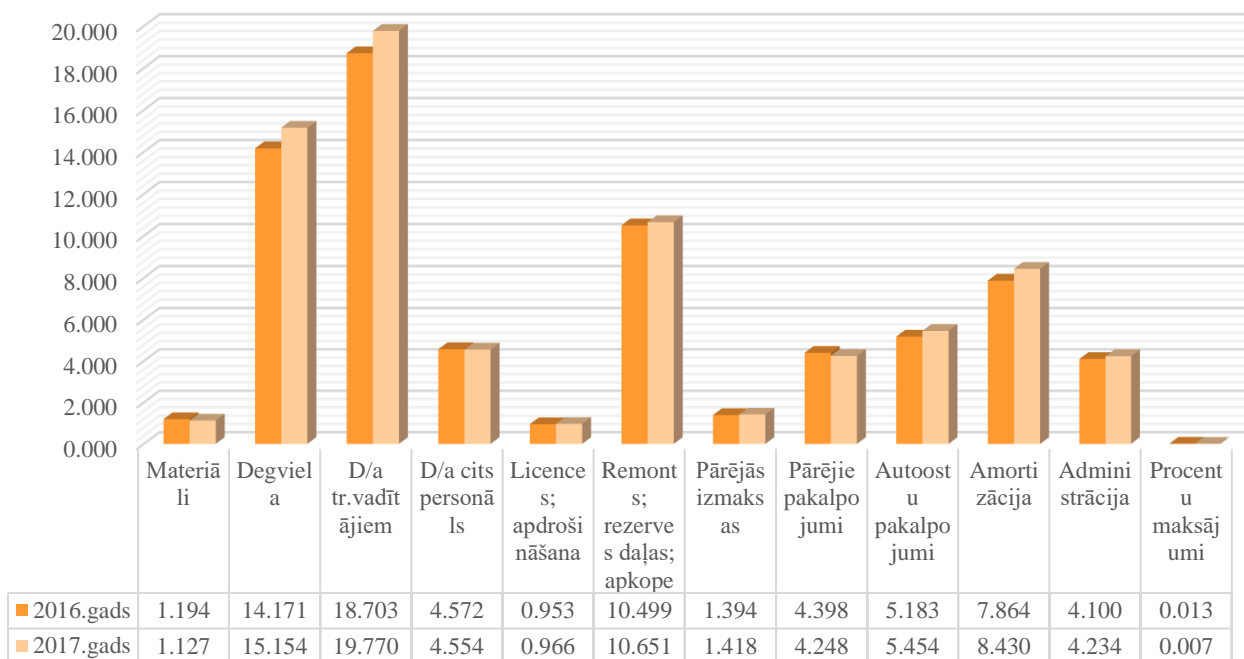
Reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem (reģionālie vietējie un reģionālie starppilsētu pārvadājumi kopā) izdevumi, salīdzinot ar 2016.gadu, ir palielinājušies par 4,06%, un ieņēmumu samazinājums par 1,13% iezīmēja faktisko zaudējumu pieaugumu par 9,33%. Reģionālie sabiedriskā transporta pārvadājumi ar autobusiem 2017.gada 12 mēnešos tika veikti

1107 maršrutos un nobraukums, salīdzinot ar iepriekšējā gada līdzvērtīgu periodu, ir samazinājies par 0,11%. Nobraukuma samazinājums ir skaidrojams ar vairāku maršrutu slēgšanu zema pasažieru pieprasījuma dēļ, optimizējot pārvadājumu organizēšanu.

Pārvadājumos pa dzelzceļu, ņemot vērā par maksu pārvadāto pasažieru skaita pieaugumu par 1,11%, kopējie ieņēmumi ir pieauguši par 1,09%, kopējie izdevumi ir pieauguši par 4,29% (neņemot vērā maksu par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu), kā rezultātā faktiskie zaudējumi 2017.gada 12 mēnešos ir 10,679 miljoni EUR, kas ir par 10,58% vairāk nekā pērn (skat. Tabula Nr.3). Izmaksu palielinājums ir skaidrojams AS "Pasažieru vilciens" dīzeļvilcienu modernizācijas projektu un restrukturizācijas procesu.

Attēls Nr.2

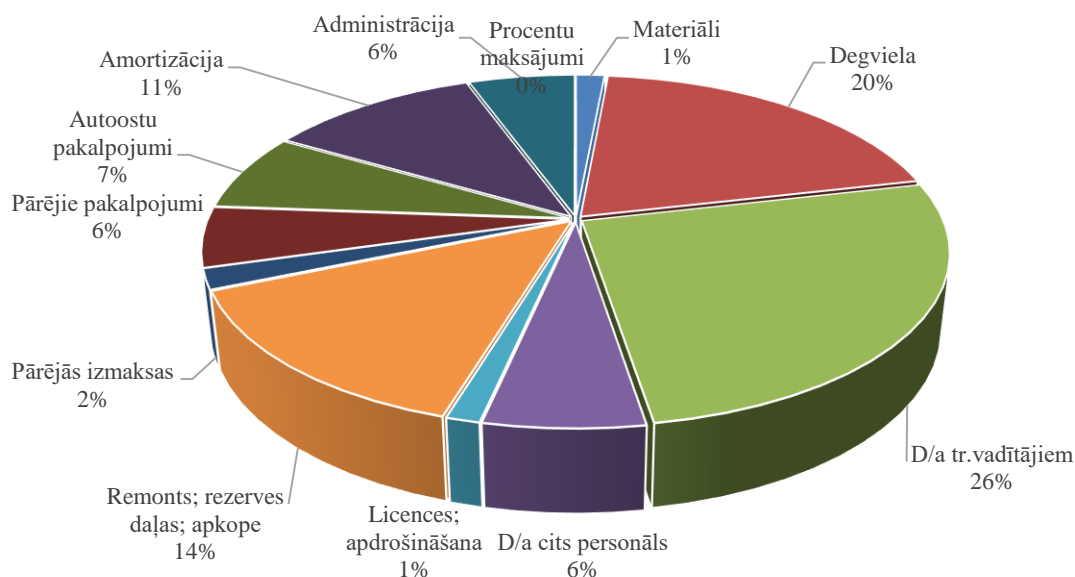
2017.gada 12 mēnešu izmaksu salīdzinājums ar 2016.gada 12 mēnešu datiem reģionālās nozīmes pārvadājumos ar autobusiem (milj. EUR)

Salīdzinot 2017.gada 12 mēnešus ar 2016.gada 12 mēnešiem, reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem degvielas izmaksas ir pieaugušas par 7%, izmaksas transportlīdzekļu vadītāju darba algām palielinājušās par 6%, autoostu pakalpojumu izmaksas pieaugušas par 5%, amortizācijas izmaksas palielinājušās par 7%.

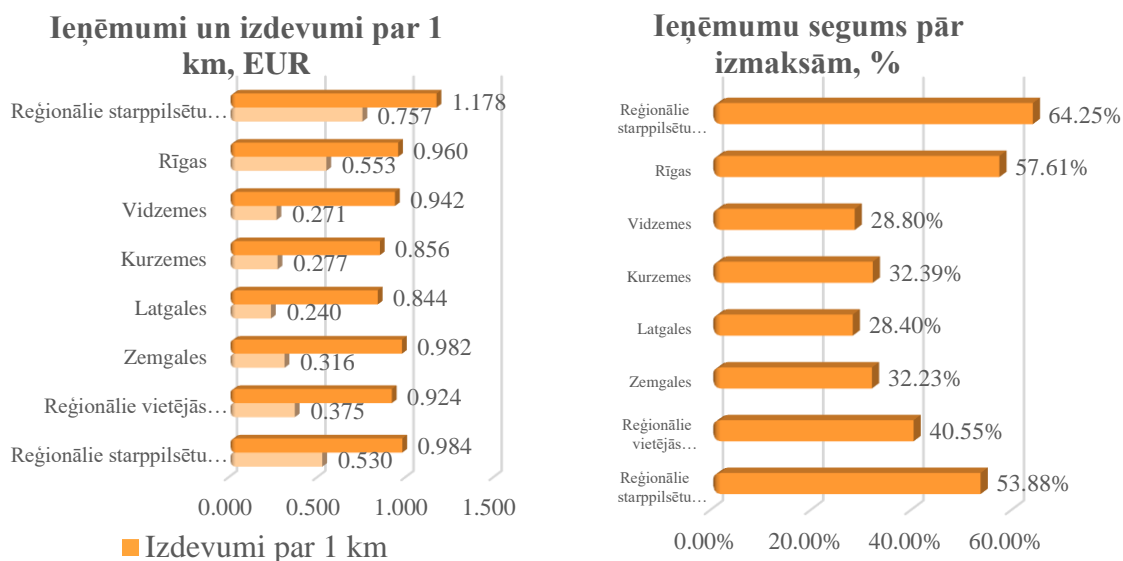
Degvielas izmaksu pieaugums ir skaidrojams ar dīzeļdegvielas cenas pieaugumu 2017.gadā par 10%. Savukārt amortizācijas izmaksu pieaugums ir saistīts ar jaunu transportlīdzekļu iesaisti sabiedriskā transporta pārvadājumu veikšanā.

Izmaksu struktūra reģionālās nozīmes pārvadājumos ar autobusiem, %

Neskatoties uz degvielas un transportlīdzekļu vadītāju atalgojuma būtisko īpatsvaru izmaksās, jāatzīmē, ka sakarā ar jaunāku un mazākas ietilpības transportlīdzekļu iesaisti sabiedriskā pakalpojumu sniegšanā kopējais un vidējais degvielas patēriņš reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem 2017.gadā ir samazinājies līdz 19,52 miljoniem litru (2016.gadā – 20,07 miljoni litru) un vidējais degvielas patēriņš uz 100 km – 2017.gadā ir 24,55 litri (2016.gadā 25,21 litri). Tāpat arī vidējais transportlīdzekļu vecums ir samazinājies līdz 11,3 gadiem (2016.gadā 12,1 gadi). Kopumā sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanā ar autobusiem ir iesaistītas 1179 transporta vienības (autobusi), kuras vidēji apkalpo 1737 transportlīdzekļu vadītāji. Vidējā bruto darba samaksas stundas likme 2017.gadā transportlīdzekļu vadītājam sastādīja 5,83 EUR/stundā.

Faktiskie izdevumu un ieņēmumu rādītāji reģionālās nozīmes pārvadājumos 2017.gada 12 mēnešos

Reģionālajos vietējos pārvadājumos ar autobusiem kopējo ieņēmumu segums pār faktiskajām izmaksām vidēji ir 40,55% (skat. Attēls Nr.4), kā rezultātā gandrīz 60% no kopējiem izdevumiem kompensē valsts budžets. Reģionālajos starppilsētu pārvadājumos ar autobusiem ieņēmumu segums pār izmaksām sastāda 53,88%. Savukārt dzelzceļa pārvadājumos, izņemot izmaksas par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu, ieņēmumu segums pār faktiskajām izmaksām sastāda 64,25%.

2. APRĒĶINĀTIE ZAUDĒJUMI UN IZMAKSĀTĀS VALSTS BUDŽETA DOTĀCIJAS

APRĒĶINĀTIE ZAUDĒJUMI

Pamatojoties uz sabiedriskā transporta reglamentējošiem normatīvajiem aktiem un ņemot vērā ar pārvadātājiem noslēgto līgumu nosacījumus, reģionālās nozīmes maršrutu tīklā un republikas pilsētu pārvadājumos sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanā par 2017.gada 12 mēnešiem ir aprēķināti no valsts budžeta kompensējamie zaudējumi, t.sk. valsts garantētā peļņa, 100,948 miljonu EUR apmērā, savukārt par 2017.gadu no piešķirtā valsts budžeta finansējuma (t.sk. papildus piešķirtie finanšu līdzekļi) avansā ir izmaksāti 118,793 miljoni EUR. (skat. Tabula Nr.4)

Tabula Nr. 4

Aprēķinātie zaudējumi un izmaksātās valsts budžeta dotācijas par 2017.gada 12 mēnešiem, milj. EUR¹

Pārvadājumu veids	Aprēķinātā dotācija kopā ar valsts garantēto peļņu, milj. EUR	Izmaksātā valsts budžeta dotācija, milj. EUR				Dotāciju segums
		t.sk. no valsts budžeta programmas 31.06.00	t.sk. no valsts budžeta programmas 31.07.00	t.sk. no valsts budžeta programmas 31.04.00	t.sk. no valsts budžeta programmas 99.00.00	
Republikas pilsētas nozīmes maršruti (zaudējumu segšana)	1,401	1,225	-	-	-	87%
Republikas pilsētas nozīmes maršruti (pasažieru atvieglojumi)	9,901	-	9,035	-	-	91%
Reģionālie vietējās nozīmes maršruti	21,883	15,642	2,847	-	2,863	97%
Reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti (autobusi)	20,334	13,440	5,123	-	1,377	98%
Reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti (dzelzceļš)	11,652	7,020	2,403	-	-	81%
Reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti (dzelzceļa infrastruktūra)	35,777	-	-	35,847	14,209	139%
Kopā sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšana, šī gada norēķini	100,948	37,327	19,408	35,847	18,449	109%

¹Izņemot norēķinus par iepriekšējiem periodiem

VSIA "Autotransporta direkcija" no valsts budžeta programmas 31.00.00 "Sabiedriskais transports" 2017.gadā aprēķināja un Satiksmes ministrija pārskaitīja 118 793 041 EUR, tajā skaitā:

- apakšprogrammā 31.06.00 "Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem" – 43 035 878 EUR; t.sk. norēķini par iepriekšējiem periodiem 5 023 803 EUR;

- apakšprogrammā 31.07.00 “Dotācija braukšanas maksas atvieglojumiem saistīto zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem” – 20 411 035 EUR t.sk. norēķini par iepriekšējiem periodiem 1 000 403 EUR;
- apakšprogrammā 31.04.00 “Finansējums dzelzceļa publiskai infrastruktūrai” – 36 897 057 EUR t.sk. norēķini par iepriekšējiem periodiem 1 050 000 EUR;
- programmā 99.00.00 “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” – 18 449 071 EUR (t.sk. ir piešķirti papildu līdzekļi 14 209 071 EUR apmērā AS “Pasažieru vilciens,” lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto izdevumu kompensēšanu par dzelzceļa infrastruktūras lietošanu).

Kopumā sabiedriskā transporta pārvadājumus 2017.gadā veica 38 pārvadātāji, ar kuriem noslēgti 76 līgumi par sabiedriskā transporta pasažieru pārvadāšanu reģionālās nozīmes maršrutos, t.sk. divi līgumi par eksperimentālajiem pārvadājumiem.

Reģionālajos vietējos pārvadājumos 2017.gadā bija spēkā 50 līgumi ar pārvadātājiem, kuriem kopā tika izmaksāti 19% no kopējiem valsts budžeta līdzekļiem (neskaitot norēķinus par iepriekšējiem periodiem), kas paredzēti sabiedriskā transporta nodrošināšanai. Reģionālajos starppilsētas pārvadājumos ar autobusiem bija 27 līgumi ar pārvadātājiem, un izmaksātais valsts budžeta līdzekļu īpatsvars sastādīja 18% (neskaitot norēķinus par iepriekšējiem); pārvadājumos pa dzelzceļu bija divi līgumi ar pārvadātājiem, un izmaksātais valsts budžeta līdzekļu īpatsvars bija 54% (t.sk. infrastruktūras maksa, bet neskaitot norēķinus par iepriekšējiem periodiem), savukārt pasažieru pārvadājumos republikas pilsētās no valsts budžeta tika izmaksāti 9% no kopējiem sabiedriskā transporta pakalpojuma nodrošināšanai paredzētiem līdzekļiem (neskaitot norēķinus par iepriekšējiem periodiem).

Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem 2017.gadā izmaksātās valsts budžeta dotācijas ir atrodamas: [No valsts budžeta pārskaitītās dotācijas par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālās nozīmes maršrutos 2017.gadā | Autotransporta Direkcija.](#)

Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem republikas pilsētās 2017.gadā izmaksātās valsts budžeta dotācijas skat. Tabulā Nr.5.

Tabula Nr. 5

No valsts budžeta pārskaitītās dotācijas par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu republikas pilsētas maršrutos par 2017.gadu (EUR)

Republikas pilsētas dome	Dotācija	Kompensācija par personu ar invaliditāti pārvadāšanu
Daugavpils pilsētas dome	0,00	361 524,72
Jelgavas pilsētas pašvaldība	142 067,81	366 526,80
Jēkabpils pilsētas pašvaldība	0,00	75 642,37
Jūrmalas pilsētas dome	0,00	125 688,03
Liepājas pilsētas dome	102 177,78	378 086,93
Rīgas pilsētas dome	710 232,48	7 316 439,90
Rēzeknes pilsētas dome	136 900,77	134 644,13
Valmieras pilsētas pašvaldība	23 594,28	66 896,72
Ventspils pilsētas dome	109 594,13	209 332,24
Kopā pilsētas	1 224 567,25	9 034 781,84